

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 542/2022-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovcej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou Weis & Partners s. r. o., Ivanská cesta 30/B, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Weis, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 31D/18/2021 z 22. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prácu podľa čl. 35 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy a svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) č. k. 31D/18/2021 z 22. februára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia, to následne zrušiť a priznať mu finančné zadostučinenie v sume 200 000 eur, čo odôvodňuje verejným pošliapaním jeho dobrého mena a povesti a znížením jeho dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi 21. apríla 2021 podala predsedníčka Okresného súdu Zvolen (ďalej len „navrhovateľka“) návrh na začatie disciplinárneho konania pre podozrenie zo závažného disciplinárneho previnenia nezlučiteľného s výkonom funkcie sudcu podľa § 116 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. b), f) a i) a ods. 3 písm. d) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorého sa mal dopustiť tým, že počas pandémie COVID-19 v čase platnosti opatrení nariadených Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky opakovane

viedol pojednávania bez prekrytia horných dýchacích ciest a odmietol si ich prekryť aj po výzve privolanej polície, čo bolo zadokumentované políciou. Uvedené malo vplyv aj na odročenie pojednávania. Odmietol sa preukázať negatívnym výsledkom RT-PCR testom, odmietal si nasadiť respirátor v budove súdu. Uvedenými konaniami sa tak mal dopustiť úmyselného porušenia povinností sudcu zdržať sa v občianskom živote všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu, spĺňať predpoklady sudcovskej spôsobilosti po celý čas trvania funkcie, dodržiavať zásady sudcovskej etiky (vyhýbať sa nevhodnému správaniu), porušenia zákazu konať tak, aby akýmkoľvek spôsobom bol znemožnený výkon súdnictva, dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, povinnosť vykonávať svoje úlohy svedomito a konať plynulo. Navrhovateľka spolu s návrhom na začatie disciplinárneho konania podala aj návrh na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu do skončenia disciplinárneho konania.

3. Disciplinárny senát Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) rozhodnutím č. k. 3Ds/1/2021 z 28. apríla 2021 zamietol návrh navrhovateľky na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu. Zamietnutie návrhu odôvodnil doterajšou bezúhonnosťou sťažovateľa a fakultatívnosťou inštitútu dočasného pozastavenia výkonu funkcie podľa § 22 ods. 1 zákona o sudcoch. Zároveň zdôraznil, že až v predmetnom meritórnom konaní bude potrebné odlíšiť posúdenie disciplinárnej zodpovednosti sudcu od prípadnej zodpovednosti za priestupky na úseku verejného zdravotníctva. Dočasné pozastavenie vyhodnotil disciplinárny senát ako veľmi vážny zásah do výkonu funkcie sudcu, pričom v tomto predbežnom konaní vychádzal len z návrhu navrhovateľky a stanoviska súdnej rady, a tieto vyhodnotil ako nedostatočné pre pozastavenie výkonu funkcie sudcu sťažovateľovi.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podala navrhovateľka odvolanie 10. mája 2021, v ktorom poukázala na to, že je daná dôvodná obava, že sťažovateľ sa popísaným konaním dopustil nielen porušenia povinností, ktoré by mohlo zakladať zodpovednosť za disciplinárne previnenie, ale aj zakladať zodpovednosť za ďalšie protiprávne konania vo forme priestupkov na úseku verejného zdravotníctva. Táto skutočnosť však nemôže byť dôvodom na zamietnutie návrhu na dočasné opatrenie. Porušovania povinností sa sťažovateľ dopúšťal opakovane, úmyselne a intenzita gradovala. Navrhovateľka preto navrhla, aby odvolací disciplinárny senát napadnuté rozhodnutie zrušil a sám jej návrhu na dočasné opatrenie vyhovel.

5. V súvislosti so zriadením Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) prešla kompetencia rozhodovania v disciplinárnych veciach na tento novozriadený súd s účinnosťou od 1. septembra 2021 a konanie je upravené samostatným zákonom č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „disciplinárny poriadok“). Podľa § 46 ods. 5 disciplinárneho poriadku o odvolaní v disciplinárnych veciach podanom do 30. novembra 2021 rozhodne disciplinárny senát najvyššieho správneho súdu tak, že ho môže len zmeniť alebo potvrdiť.

6. Najvyšší správny súd v disciplinárnom senáte rozhodol o odvolaní navrhovateľky napadnutým uznesením č. k. 31D/18/2021 z 22. februára 2022 tak, že zmenil odvolaním napadnuté uznesenie a dočasne pozastavil výkon funkcie sudcu sťažovateľovi podľa § 22 ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch. Z odôvodnenia vyplýva, že najvyšší správny súd z podkladových materiálov ustálil, že sťažovateľovi sa kladie za vinu viaceru skutkov súvisiacich s nerešpektovaním opatrení na úseku

verejného zdravotníctva. Navrhovateľka v pozícii predsedníčky súdu prejavila snahu o nápravu, sťažovateľ však od svojho konania neupustil. Najvyšší správny súd vzal do úvahy, že sťažovateľ má naďalej v úmysle nerešpektovať právnu úpravu opatrení na úseku verejného zdravia, z čoho možno usudzovať, že do skončenia disciplinárneho konania bude pretrvávať stav komplikácií v chode súdu z dôvodu odročovaní pojednávaní vo veciach, v ktorých je sťažovateľ zákonným sudcom. Poukázal aj na zadokumentovanú obavu prokurátorky a prípadne aj iných účastníkov súdnych pojednávaní o svoje zdravie. Uvedené vzbudzuje nedôveru v súdny systém ako celok, pretože účastníci pojednávaní nie sú v prípade nedodržania predpísaných opatrení ani vpustení do budovy súdu, čo vedie k pocitu nerovnosti v spoločnosti. Zároveň poukázal na to, že prijímané opatrenia vstupujú do komfortu všetkých ľudí a práve držitelia verejnej moci by v takejto vypätej spoločenskej situácii mali ísť príkladom ostatným. Opačné konanie vzbudzuje nedôveru v súdny systém. Preto najvyšší správny súd uzavrel, že v dôsledku obavy z pokračovania v posudzovanom konaní sťažovateľa sú naplnené všetky skutočnosti na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu a návrhu navrhovateľky vyhovel. Napadnuté uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 31. marca 2022.

7. Ústavný súd z údajov registra vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že sťažovateľ podal 29. júla 2021 ústavnú sťažnosť proti predchádzajúcemu skoršiemu rozhodnutiu súdnej rady č. 151/2021 z 18. júna 2021, ktorým na návrh predsedu súdnej rady z 31. mája 2021 táto jednohlasne rozhodla o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu sťažovateľovi, kým nepominú dôvody na dočasné pozastavenie, najviac na šesť mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia. O tejto ústavnej sťažnosti ústavný súd rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 589/2022 z 27. októbra 2022 tak, že ju ako zjavne neopodstatnenú odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho správneho súdu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej rozsiahlo popísal priebeh konania pred súdnou radou, ktorý netvorí predmet súdneho prieskumu v tejto veci, ako aj svoje úvahy o neplatnosti a nezáväznosti protipandemických opatrení vo verejnom zdravotníctve a tiež námietky k inému rozhodnutiu najvyššieho správneho súdu (o zamietnutí návrhu na zrušenie napadnutého uznesenia, pozn.). Ústavný súd je viazaný predmetom svojho prieskumu, tak ako je vymedzený v petite ústavnej sťažnosti, preto sa obmedzil na prieskum v rozsahu sťažnostných námietok týkajúcich sa napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu.

9. K meritu konania, teda vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho správneho súdu, sťažovateľ namieta, že:

- i) o dočasnom pozastavení výkonu funkcie bolo rozhodnuté duplicitne súdnou radou a najvyšším správnym súdom, v čom vzhliadol porušenie zásady *ne bis in idem*;
- ii) nedostatok kompetencie najvyššieho správneho súdu na rozhodovanie o odvolaní navrhovateľky z dôvodu uplynutia zákonnej lehoty na rozhodnutie o odvolaní, ktorá bola podľa právnej úpravy účinnej v čase podania odvolania navrhovateľky 10 dní od podania odvolania. Neobsadenosť odvolacieho disciplinárneho senátu súdnej rady nemôže byť na ťarchu sťažovateľa. Rozhodnutie v tejto lehote je právom sťažovateľa a povinnosťou Slovenskej republiky;

iii) z dôvodu rozhodnutia po lehote a považujúc novozriadený súd za presadzovateľa politickej vôle vlády, sťažovateľ namieta aj zjavnú zaujatosť sudcov disciplinárneho senátu najvyššieho správneho súdu vo všeobecnosti a osobitne vo vzťahu k sudcovi Mgr. Novotnému, ktorý pôsobil ako štátny tajomník Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Túto námietku však uplatnil až v podaní zo 6. apríla 2022, ktorým navrhoval zrušenie napadnutého uznesenia samotným najvyšším správnym súdom;

iv) sťažovateľ ďalej namieta, že v medziobdobí došlo k zlepšeniu situácie v súvislosti so šírením ochorenia a povinnosť prekrytia dýchacích ciest v súdnej budove už nepretrváva a ani v čase vydania napadnutého uznesenia už netrvala, dôvod pozastavenia výkonu funkcie tak odpadol;

v) sťažovateľ poukazuje na ustanovenie § 194 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého sudca nie je viazaný vyhláškou, ak je presvedčený, že je protiústavná;

vi) sťažovateľ tiež poukazuje na nedostatok dôvodov napadnutého uznesenia a jeho arbitrárnosť, najmä že nemá základ v žiadnom vykonanom dokazovaní znaleckým posudkom z odvetvia zdravotníctva k zásadnej otázke o ohrozovaní zdravia iných osôb, a tiež neexistuje relevantný podklad o protiprávnom konaní sťažovateľa, ktorý považuje za nevyhnutný predpoklad uloženia dočasného pozastavenia výkonu funkcie. V tejto súvislosti prízvukuje, že najvyšší správny súd nemá právomoc sám posudzovať protiprávnosť sťažovateľovho konania. Sťažovateľ považuje dočasné pozastavenie výkonu funkcie za neproporcionálne vo vzťahu k skutkom, ktoré sa mu kladú za vinu v disciplinárnom konaní. Vytýka aj absenciu hodnotenia, či prevažujú negatívne dôsledky nosenia respirátora alebo potenciálne riziko prenosu ochorenia vo vzťahu k pandemickej situácii v čase spáchania skutku, v čase rozhodovania najvyššieho správneho súdu, ako aj vzhľadom na prekonanie ochorenia sťažovateľom;

vii) v závere namieta diskrimináciu oproti sudcom, ktorým bolo umožnené pojednávať bez prekrytia horných dýchacích ciest s použitím plexiskla v pojednávacej miestnosti v období platnosti protipandemických opatrení.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prácu podľa čl. 35 ods. 3 ústavy, jeho základného práva na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy a jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, ktorým mu najvyšší správny súd dočasne pozastavil výkon funkcie sudcu v súvislosti s iným meritórnym disciplinárnym konaním. Preskúmané uznesenie je teda rozhodnutie dočasnej a predbežnej povahy.

11. Ústavný súd pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom

kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

12. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany všeobecného súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, už absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

13. Podľa § 22 ods. 1 zákona o sudcoch v znení účinnom v čase rozhodovania najvyššieho správneho súdu sudcovi, ktorý je trestne stíhaný za úmyselný trestný čin alebo proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie za čin, za ktorý môže byť odvolaný z funkcie sudcu, možno dočasne pozastaviť výkon funkcie sudcu až do právoplatného skončenia trestného stíhania, disciplinárneho konania alebo do rozhodnutia prezidenta o odvolaní z funkcie sudcu.

13. Ústavný súd konštantne judikuje, že i procesné rozhodnutia musia mať svoj zákonný podklad a odôvodnenie v rozsahu zodpovedajúcom minimálnym štandardom pre konkrétny druh a účel rozhodnutia. V prejednávanej veci však nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľa alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Najvyšší správny súd riadne a konzistentne, teda ústavne akceptovateľným spôsobom, odôvodnil, prečo považuje za vhodné a potrebné fakultatívne dočasne pozastaviť výkon funkcie sudcu v súvislosti s prebiehajúcim disciplinárnym konaním, v ktorom je kladené sťažovateľovi za vinu také konanie, ktoré je nezlučiteľné s výkonom funkcie sudcu, a teda za ktoré môže byť odvolaný. Uvedené je jedinou zákonom stanovenou a právne relevantnou podmienkou pre dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu, ktorá bola splnená.

14. Zároveň ústavný súd nezistil ani namietaný nedostatok dôvodov napadnutého uznesenia či jeho arbitrárnosť. K dočasnému pozastaveniu výkonu funkcie sudcu najvyšší správny súd viedlo presvedčenie, že ide o opakujúce sa nerešpektovanie všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku verejného zdravia zo strany sťažovateľa, ktoré má potenciál ohroziť zdravie tretích osôb, existuje dôvodná obava v jeho pokračovaní na strane sťažovateľa. Najvyšší správny súd prihliadol aj na to, že takéto správanie sudcu má potenciál znížovať dôveryhodnosť justičného systému ako takého. Ide o dočasné a predbežné rozhodnutie, ktorého trvanie je limitované prebiehajúcim disciplinárnym konaním. Takéto rozhodovanie si nevyžaduje rozsiahle dokazovanie protiprávnosti konania disciplinárne stíhaného, znalecké skúmanie následkov porušovania pandemických opatrení či podrobné zdôvodňovanie protiprávnosti konania (ako sa mylne domnieva sťažovateľ), pretože tieto širšie skutkové okolnosti budú skúmané až v konaní vo veci samej, teda pri rozhodovaní o disciplinárnom previnení a prípadnom uložení disciplinárnej sankcie.

15. V závere ústavný súd dodáva konkrétnejšie k jednotlivým námietkam sťažovateľa (z ktorých ani jednu nemožno považovať za ústavne relevantnú a dôvodnú), že porušenie zásady *ne bis in idem* prichádza do úvahy v súvislosti s existenciou meritórneho právoplatného rozhodnutia o disciplinárnom previnení, ktoré v prerokováanej veci ešte nebolo vydané.

Reorganizácia správneho súdnictva, ktorá mala objektívne dopad na dĺžku konania o odvolaní navrhovateľky, je aj z pohľadu čl. 6 ods. 1 dohovoru ospravedlniteľným dôvodom na predĺženie konania o odvolaní. V tejto súvislosti nie je bez právneho významu, že neprimeranosť dĺžky konania je možné ústavnou sťažnosťou napadnúť úspešne len do právoplatného rozhodnutia o tomto odvolaní, pričom tento aspekt spadá do rámca garancií obsiahnutých v čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré sťažovateľ ani nenapáda svojou ústavnou sťažnosťou.

Námietka zaujatosti sudcov najvyššieho správneho súdu z dôvodu zriadenia tohto súdu z politickej vôle neobsahuje konkrétne skutočnosti, ktoré by zákon s vylúčením sudcov z prejednávania veci spájal, teda ich pomer k veci, účastníkom a ich zástupcom. Zároveň ide o námietku uplatnenú až po právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu, teda oneskorene.

K stavu pandémie a netrvaniu potreby prekrytia dýchacích ciest ústavný súd uvádza, že pri svojom prieskume vychádza zo skutkového stavu zisteného najvyšším správnym súdom platného v čase vydania napadnutého uznesenia, a nie zo súčasnej situácie.

Namietaná diskriminácia pre neosadenie plexiskla je zo strany ústavného súdu hodnotená len ako súčasť sťažnostnej argumentácie, pretože sťažovateľ nenapáda príslušný článok ústavy zakazujúci diskrimináciu v petite svojej sťažnosti.

Osobitne sa však ústavný súd pristaví pri námietke nezáväznosti vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pre osobu vykonávajúcu funkciu sudcu, pretože ide o argumentáciu, ktorá vzbudzuje pochybnosti o odbornosti sťažovateľa (sudcu), resp. jeho právneho zástupcu (advokáta) a nie je hodná byť súčasťou sťažnostnej argumentácie predkladanej ústavnému súdu. Ustanovenie § 194 ods. 1 CSP sa uplatňuje pri aplikácii právnych predpisov v súdnom konaní, teda pre účely prebiehajúceho sporového konania, pričom použitý je pojem súd, nie sudca. Sťažovateľ predmetné vyhlášky neaplikoval v pred ním prebiehajúcom súdnom konaní ako súd rozhodujúci vo veci (tzv. prejudiciálna otázka). Naopak, ako každý iný jednotlivec vo svojom bežnom občianskom živote je v tejto veci subjektom, ktorému je právna norma adresovaná a ňou stanovené právne povinnosti sú pre sťažovateľa záväzné. Samotné podanie návrhu v konaní podľa čl. 125 ústavy neznamena, že napadnutý právny predpis bez ďalšieho prestáva byť platný a účinný, prezumpcia ústavnosti právnej normy je prelomená až pozitívnym nálezhom ústavného súdu o jej nesúlade s ústavou.

16. Ústavný súd teda konštatuje, že nezistil žiadne ústavne relevantné pnutie medzi obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho správneho súdu a označenými právami sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Sťažovateľ za porušené ústavné právo hmotnej povahy označil svoje právo na prácu podľa čl. 35 ods. 3 ústavy a právo na ochranu zdravia podľa čl. 40 ústavy. V sťažnostnej argumentácii sa však dôvodom, pre ktoré sťažovateľ petitom navrhuje vysloviť porušenie týchto práv, vôbec nevenuje. Neponúka žiadnu právnu ani skutkovú argumentáciu, z ktorej ich porušenie odvodzuje. V tejto časti preto musí ústavný súd konštatovať nesplnenie zákonných náležitostí ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na to, že ústavný súd konštatoval zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti, návrhu na nariadenie dočasného opatrenia nevyhovel a ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu